

מצפן מורשת

"להשמיד את האויב"

סיפורם של עמירם אליאסף ועמי סדן

"זו דוגמה בולטת לאמביציה שהייתה בכל הדרגים בחיל האוויר. אנחנו ננצח. אנחנו הכנו ונערכנו... כל אחד במקום יודע מה לעשות הכי טוב שלו." (תא"ל (במיל") ד"ר אביאם סלע, רמ"ח מבצעים בחיל האוויר במבצע שלום הגליל)

תקציר האירוע:

ב-6 ביוני, 1982, יצא צה"ל למבצע שלום הגליל. ב-9 ביוני, ביום הרביעי של המלחמה, פתח חיל האוויר במבצע 'ערצב 19' במטרה להשמיד את מערך סוללות טילי הקרקע-אוויר הסוריים בבקעת הלבנון כדי להשיג עליונות אווירית בזירת הלחימה. עם הפעלת 'ערצב 19' פגעו מטוסי חיל האויב ב-19 סוללות טק"א והפילו 26 מטוסים סוריים.

התכנון של מבצע 'ערצב 19' התחיל לאחר סיום מלחמת יום הכיפורים ובמהלך ההכנות למבצע שיתפו פעולה מפקדי חיל האוויר עם גורמי מודיעין. התכנון היה לקראת מערכה שלמה וכלל פיתוח שיטת לחימה אחרת מזו שהייתה נהוגה לפני כן בחיל האוויר.

תא"ל (במיל") עמירם אליאסף, מפקד טייסת 'הפטישים' 69, היה בכוח התקיפה במבצע 'ערצב 19'. יום למחרת המבצע, ב-10 ביוני, המשיכה המתקפה על מערך הנ"מ הסורי. תא"ל (במיל") עמירם אליאסף יצא למשימה, לתקוף מטרות סיוע, יחד עם סרן (במיל") עמי סדן, נווט קרב בטייסת. שני מטוסים נוספים שהיו צריכים להשתתף בתקיפה התקלקלו בעמדת ההמראה, וכך רק זוג מטוסים אחד יצא למשימה.

בעמדת המראה המבנה מקבל שינוי מטרה לתקיפת סוללת טילי קרקע אוויר נגד מטוסים, שנעה מסוריה מערבה לכיוון בקעת הלבנון. לאחר שתא"ל (במיל") עמירם אליאסף תקף את הסוללה הוא מבין כי זו לא הייתה המטרה הנכונה. הוא ממשיך בטיסה ואז הוא מזהה את המטרה הנכונה, את סוללת טילי הנ"ט, אותן הם יצאו לתקוף. המטוסים מחליפים מקום במבנה, כך שהמטוס השני מוביל את התקיפה. שני המטוסים טסים בגובה נמוך על מנת להפציץ את הסוללה, אבל התחמושת של המטוס השני לא משתחררת, ושוב הם לא מצליחים לבצע את התקיפה.

לאחר מספר ניסיונות לבצע ירי על הסוללה, סרן (במיל") עמי סדן מציע לתקוף את המטרה בעזרת תותחים. הטייסים שוב מחליפים מקום במבנה, כך שתא"ל (במיל") עמירם אליאסף וסרן (במיל") עמי סדן מובילים את התקיפה. ביעף צליפה בתותחים מטווח קרוב תא"ל (במיל") עמירם אליאסף וסרן (במיל") עמי סדן מצילים להשמיד את הסוללה. על היוזמה, הנחישות והדביקות במשימה שהפגינו קבלו את צל"ש מפקד חיל האוויר.

שאלות לדין:

- בתכנון מבצע 'ערצב 19' הושקעו מאמצים וזמן רב והתכנון נעשה תוך הפקת לקחים ממלחמת יום הכיפורים. מהי החשיבות ליכולת להפיק לקחים ולהשתפר מפעולה לפעולה? כיצד אתם בתפקידכם ומשימתכם יכולים ללמוד ולהשתפר?
- "זו דוגמה בולטת לאמביציה שהייתה בכל הדרגים בחיל האוויר. אנחנו ננצח. אנחנו הכנו ונערכנו... כל אחד במקום יודע מה לעשות הכי טוב שלו." (תא"ל (במיל") ד"ר אביאם סלע, רמ"ח מבצעים בחיל האוויר במבצע שלום הגליל)
- תא"ל (במיל") עמירם אליאסף וסרן (במיל") עמי סדן נתקלו במספר אתגרים במהלך התקיפה. מה לדעתכם הוביל אותם להמשיך עד שהצליחו לפגוע במטרה?

סיכום מפקד:

- במבצע שלום הגליל ערך המקצועיות היה שובר שוויון והוביל את צה"ל להישגים חסרי תקדים בשבועות הראשונים בלבנון, הן ביבשה והן באוויר. ערך המקצועיות בא לידי ביטוי הן במבצע 'ערצב 19' עצמו, והן בתקיפת הסוללות יום למחרת. מבצע 'ערצב 19' תוכנן לעומק, תוך למידה, שיתוף פעולה בין מספר גורמים, חתירה לשיפור מתמיד, דייקנות וירידה לפרטים. ההכנות הרבות, הלמידה והפקת הלקחים, הם אלו שהובילו להצלחת מבצע 'ערצב 19'.
- העשייה הצבאית היא מקצוע הדורש התמחות ובתוך כך מחייב הכשרה סדורה ולמידה מתמדת. עלינו לתרגל את העשייה שלנו ולהתכונן לכל מצב שעשוי להגיע, כך שברגע האמת נהיה מוכנים לפעולה ולביצוע תפקידנו עבור המשימה.
- "אספתי את כל הטייסת, אמרתי תראו: אני אסרתי עליכם לרדת מתחת לגובה 6000 רגל ואני בטיסה הזאתי לא עברתי את ה-6000 רגל... לא הייתה ברירה אחרת. כי אחרת, הסוללה הזו, אם לא היינו מפילים, משמידים אותה, היא הייתה יורה במישהו אחר" (תא"ל (במיל") עמירם אליאסף, מפקד טייסת 'הפטישים' 96 במבצע שלום הגליל)
- תא"ל (במיל") עמירם אליאסף וסרן (במיל") עמי סדן פעלו בדקויות על מנת לבצע את משימתם בשלמותה. הם ייצרו הזדמנויות לתקיפה תוך לקיחת סיכונים ואף חריגה מהנהלים המקובלים. למרות התקלות והשינויים במשימה הם המשיכו לפעול בנחישות, והפעילו תבונה מבצעית ושיקול דעת ערכי למען העמידה במשימה.

